

ZAMYŠLENÍ NAD KOMUNIKOVÁNÍM STATISTIKY V MÉDIÍCH

STATISTICKÁ ANALÝZA DAT, PSY 117

Tomáš Repka

333242, Psychologie – Mediální studia a žurnalistika

Vyučující: Mgr. Stanislav Ježek, PhD.

Datum odevzdání: 1. 5. 2010

Fakulta sociálních studií MU, 2009/2010

V této seminární práci je mým úkolem zamyslet se nad komunikováním statistiky v médiích. Pro potřeby práce jsem si zvolil článek publikovaný 6. března tohoto roku na serveru Novinky.cz.

Titulek hlásá: „Bezduché rozhovory a chatování způsobují deprese“. Článek upozorňuje na „škodlivost“ plytkých, bezduchých nebo nucených rozhovorů, které denně většina z nás v komunikaci užívá. Jak se píše v článku, „podle výzkumu jsou komunikativní lidé šťastnější, ovšem jen pokud jejich hovory nejsou plkáním.“ Takové hovory pak prý způsobují deprese a psychické problémy. Článek mluví o efektivním využívání času, který bychom sice měli věnovat svým blízkým, avšak účelně.

Původní studie

Studie s názvem „Eavesdropping on Happiness: Well-Being Is Related to Having Less Small Talk and More Substantive Conversations“ byla zveřejněna 18. února tohoto roku v časopise Psychological Science. Jejími autory jsou vědci z University of Arizona a Washington University v St. Louis.

Studie zkoumala, jak pohoda člověka souvisí s rozhovory, které ve svém každodenním životě vede. Výzkumu se zúčastnilo 79 vysokoškoláků – 32 mužů a 47 žen. Výzkum trval po dobu čtyř dnů. Každých 12,5 minuty byly nahrávány 30 sekundové hlasové projevy zúčastněných a byly tříděny a kódovány do relativních četností podle toho, zda spadaly do kategorie small talk ($m=17,9\%$, $SD=15,4\%$), nebo substantive talk ($m=35,5\%$, $SD=24,7\%$), zbytek promluv zůstal nezařazen. Tímhle způsobem bylo zaznamenáno 23689 nahrávek v bdělém stavu zúčastněných, čili průměrně 300 na osobu.

Small talk byly definovány jako banální konverzace, kdy byly vyměněny jen triviální informace typu: „Co sis tam dal dobrého? Popcorn? Mmm, mňam.“ Naopak smysluplné promluvy byly definovány jako zainteresované konverzace, kdy byly vyměněny významné informace typu: „Takže ona se zamilovala do tvého táty? Tak jak to že se tak brzo rozvedli?“

Následně byl zjišťován vztah mezi typem promluv a typickými lidskými činnostmi a bylo zjištěno, že smysluplné promluvy významněji pozitivně korelují s časem stráveným socializací ($r=0,38$), stravováním ($r=0,33$) a negativně s díváním se na televizi ($r=-0,22$). U banálních konverzací nebyl žádný významný vztah zjištěn.

Pohoda jedinců byla zkoumána několika metodami. Účastníci vyplnili dotazník Satisfaction With Life Scale a single-item happiness measure. Obě metody podstoupili dvakrát, tři týdny od sebe. Druhá metoda byla zkombinována s výsledky téhož dotazníku, které vyplnili o každém subjektu dva až tři informátoři. K dosažení multimetodového indexu pohody zprůměrovali vědci výsledky druhé metody s první.

Též tři týdny od sebe vyplnili účastníci dvakrát dotazník Big Five Inventory, kde zhodnotili vlastní osobnost. Ten samý dotazník o účastnících vyplnili opět i informátoři a výsledky byly zprůměrovány.

Výsledky byly dle očekávání, vyšší pohoda negativně korelovala s časem stráveným o samotě ($r=-0,35$) a pozitivně s časem stráveným rozhovory s ostatními ($r=0,31$). Také negativně korelovala s počtem banálních konverzací ($r=-0,33$) a pozitivně se smysluplnými konverzacemi ($r=0,28$). Například ve srovnání s nejnešťastnějšími účastníky, ti nejšťastnější trávili o 25 % méně času o samotě (58,6 % vs. 76,8 %) a o 70 % více času povídáním (39,7 % vs. 23,2 %). Také měli zhruba jednu třetinu bezduchých rozhovorů (10,2 % vs. 28,3 %) a dvakrát více smysluplných rozhovorů (45,9 % vs. 21,8 %).

Autoři studie tedy v závěru konstatují, že výsledky ukazují, že šťastný život je spíše společenský než osamělý a spíše konverzačně hluboký než plytký.

Porovnání studie a článku

Již titulek článku na Novinkách působí nadsazeně a přehnaně a může dovést lidi pomalu k šílenství. To abychom se báli svých přátel zeptat, jakou si dali v cukrárně zmrzlinu, abychom z toho neměli deprese a další psychické problémy. **Studie totiž nikde o depresích přímo nemluví.**

Další zajímavý poznatek je interpretace trávení času v kolektivu. Ze studie vyplývá, že šťastní trávili 58,6 % času o samotě, oproti 76,8 % u nešťastných (tj. o 25 % méně). **Čili se dá říct, že trávili 41,4 % ve společnosti, oproti 23,2 % u nešťastných, což je o 80 % více času tráveného ve společnosti. V článku je však tato informace mylně interpretována a píše se zde, že „nejšťastnější testované osoby trávily o 25 procent času více v kolektivu než nejnešťastnější“.**

Článek taky nepoukázal na důležitá fakta o studii a to, že se výzkumu zúčastnilo 79 vysokoškoláků, což je přeci jen trochu specifická sorta lidí. Účast pouze vysokoškoláků na výzkumu by se dala vytknout i samotné studii, neboť výsledky se tak nedají zobecnit na běžnou populaci. Co mohlo s výsledky taky zamávat je i poměrně nevyrovnaný vzorek lidí - 47 žen a 32 mužů (čili téměř o 50 % víc žen), neboť je obecně známo, že ženy mají větší potřebu komunikovat s ostatními a muži jsou častěji samotáři. Srovnání mezi muži a ženami ve studii také nenajdeme.

Jak je tedy patrné na tomto článku, kterých jsou na internetu i v tištěných médiích spousty, je třeba se nenechat opít každou informací. Dochází tak často ke komunikačním šumům a z komára se lehce stane velbloud.

Zdroje:

Novinky.cz (převzato z www.famous.cz). (2010). *Bezduché rozhovory a chatování způsobují deprese*. Staženo 18. 3. 2010 z <http://www.novinky.cz/koktejl/193993-bezduche-rozhovory-a-chatovani-zpusobuji-deprese.html>.

Mehl, M. R., Vazire, S., Holleran, S. E., Clark, C. S. (2010). *Eavesdropping on Happiness: Well-Being Is Related to Having Less Small Talk and More Substantive Conversations*. Staženo 22. 3. 2010 z <http://pss.sagepub.com/content/early/2010/02/17/0956797610362675>.